

Agenda

Vergadering van de commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

dinsdag 17 december 2024 van 14:45 tot 15:00

locatie: commissiekamer 3

soort vergadering: regulier

agendastatus: **definitief**

1. Vaststellen agenda

- **Bijlagen**
  - Agenda

2. 36600 XIV

Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025

Procedure

- **Ambtelijke toelichting**

Beslispunt

Hoe wenst de commissie het begrotingswetsvoorstel te behandelen?

1. een datum te bepalen voor het leveren van inbreng voor een verslag;
2. te volstaan met een blanco verslag (geen vragen of opmerkingen, afdoen als hamerstuk of stemming) *of*
3. te volstaan met een verslag onder voorbehoud van plenaire behandeling (geen schriftelijke behandeling, wel een mondelinge behandeling plenaire).

NB 1 - Mocht de commissie besluiten tot optie 2 (blanco verslag en stemming/afdoen als hamerstuk), dan wordt in principe het goede gebruik gevolgd dat aan het einde van de laatste plenaire vergadering voor het kerstreces eventuele hamerstukken en stemmingen over wetsvoorstellen, waartoe diezelfde dag is besloten door de commissies, worden afgehandeld, tenzij de commissie aangeeft het begrotingsvoorstel pas in een volgende plenaire vergadering te willen afhandelen.

NB 2 - De commissie LNV heeft op 26 november 2024 besloten toezegging [T03843](#) als 'deels voldaa aan te merken en te betrekken bij de behandeling van de Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36600 XIV).

Toelichting

In de commissievergadering van 5 november 2024 heeft u na een inventarisatie geconstateerd dat naar uw voorlopige inschatting een plenaire debat over de begroting LNVN-Diergezondheidsfonds 2025 (36600 XIV) wenselijk is (zie punt 2 van de Korte aantekeningen VWS van 5 november 2024 - bijgevoegd).

Achtergrond

- Op 12 december jl. heeft de Tweede Kamer gestemd over alle begrotingswetsvoorstellen. Hierdoor is de behandeling in de Eerste Kamer, ten

- opzichte van de oorspronkelijke planning, een week opgeschoven. In het College van Fractievoorzitters is het onderstaande procedurele kader aan de orde geweest.
- In [artikel 2.25 Comptabiliteitswet 2016](#) is een regeling opgenomen voor het geval een begroting niet voor de start van het kalenderjaar is goedgekeurd.
  - Lopend beleid dat ten grondslag ligt aan de begroting kan met terughoudendheid in uitvoering worden genomen. Voor nieuw beleid geldt in principe “niet, tenzij”. Voor dit “tenzij” is vereist dat uitstel naar de mening van de betreffende minister niet in het belang is van de Staat en dat hij de Kamers daarover moet hebben geïnformeerd.
  - In artikel 4, derde lid, (en overweging 15) van de Europese Verordening inzake begrotingsregels ([EU nr. 473/2013](#))¹ staat dat de begroting jaarlijks uiterlijk voor de jaarwisseling wordt vastgesteld. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat de overheid in staat blijft haar essentiële plichten te vervullen. Voor het geval behandeling voor de jaarwisseling niet lukt (“omwille van objectieve redenen buiten de macht van de overheid”), dienen lidstaten te beschikken over uitgestelde begrotingsprocedures.
  - Met het hiervoor genoemde artikel uit de Comptabiliteitswet 2016 is in zo’n uitgestelde begrotingsprocedure voorzien.
  - In 2023 zijn, vanwege de Tweede Kamerverkiezing, slechts enkele begrotingen voor 2024 (5 van de 23) voor de jaarwisseling in de Eerste Kamer afgehandeld. De rest is behandeld in het lopende begrotingsjaar.
  - In de Tweede Kamer wordt altijd over alle begrotingen gezamenlijk gestemd. De reden daarvoor is gelegen in het recht van amendement. Een wijziging van de ene begroting kan dan desgewenst worden gedekt met middelen op een andere begroting. Als al over een begrotingsvoorstel zou zijn gestemd door de Tweede Kamer, is die optie niet meer beschikbaar.

¹ Verordening ([EU nr. 473/2013](#)) betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerpbegrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone. Zie artikel 4, derde lid, en overweging 15.

● Bijlagen

- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); gewijzigd voorstel van wet (EK, E)
- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); stemmingsoverzicht Tweede Kamer Tweede Kamer

-
- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); Amendement (gewijzigd/nader/vervangend); van de leden Ouwehand en Grinwis over middelen voor subsidie voor Stichting Public Food (TK, 72)
  - Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); Amendement van het lid Grinwis c.s. over middelen voor Natuur, visserij en gebiedsgericht werken (TK, 4)
  - Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); amendement van het lid Bontenbal c.s. over dekking van het maatregelenpakket voor de OCW-begroting (TK, 73)

-
- voortzetting behandeling (TK, nog niet als Handelingen gepubliceerd)
  - voortzetting behandeling (TK, nog niet als Handelingen gepubliceerd)
  - voortzetting behandeling (TK, nog niet als Handelingen gepubliceerd)
  - behandeling (TK, nog niet als Handelingen gepubliceerd)
  - dinsdag 5 november 2024, commissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
  - Toezegging Nadere invulling art. 1.6 Besluit houders van dieren (36.410 XIV) (T03843)

3. Halfjaarlijks rappel moties en toezeggingen

Verslag schriftelijk overleg (36600 XIV, D)

Bespreking verslag schriftelijk overleg en status moties en toezeggingen

- **Ambtelijke toelichting**

Beslispunten

- Kan de commissie instemmen met de voorstellen uit het ambtelijk memo?
- Hoe wenst de commissie te besluiten ten aanzien van de in het memo opgenomen **vragen** bij motie 35347, K en toezegging T03811?

Motie 35347, K: Pijlman (D66):

Is er – ruim vijf jaar later – aanleiding de motie (ingediend op 17 december 2019) als uitgevoerd te beoordelen?

Toezegging T03811: Visseren-Hamakers (PvdD)

- * Kan toezegging T03811 als voldaan worden aangemerkt of blijft de commissie bij haar beslissing van 26 november 2024 om de status (openstaand) te handhaven?;
- * Als de commissie van oordeel is dat de status van toezegging T03811 moet worden gehandhaafd: wenst de commissie in een brief aan het ministerie van LVVN concreet kenbaar te maken welke reactie wordt verwacht teneinde de toezegging als voldaan aan te kunnen merken? Welke vraag/vragen wenst de commissie in dat geval in deze brief op te nemen?

Toelichting

- Op 22 oktober 2024 is een halfjaarlijks rappel uitgegaan naar de minister van Landbouw, Natuur en Voedsel (LVVN) met een lijst van openstaande toezeggingen met rappeldatum 1 juli 2024. Om de uitvoering van aangenomen moties systematischer te gaan monitoren is op diezelfde datum ook een rappel aan de minister van LVVN gezonden voor niet en gedeeltelijk uitgevoerde moties.
- Op 5 december 2024 hebben de minister van LVVN en de staatssecretaris van LVVN schriftelijk gereageerd en de stand van zaken weergegeven met betrekking tot zowel de afdoening van de moties als de toezeggingen (36600 XIV, D). Het ministerie heeft nog geen reactie gegeven op de volgende toezegging uit het halfjaarlijks toezeggingen rappel: Toezegging Visitatiecommissie review over NVWA als toezichthouder (36.410 XIV) (T03844). Deze reactie volgt op een later moment en zal te zijner tijd worden geagendeerd.
- In de bijlage treft u een ambtelijk memo aan met een nadere toelichting en een ambtelijk voorstel per motie en toezegging over de - al dan niet te wijzigen - (uitvoerings)status van de motie en toezegging, tenzij het oordeel aan de commissie wordt gelaten.
- In het rappel komen de volgende moties en toezeggingen aan de orde:

Moties

- 35347, K: Pijlman (D66)
- 35600, P: Van Rooijen (50PLUS)
- 35746, G: Visseren-Hamakers (PvdD)

Toezeggingen

- T03811: Visseren-Hamakers (PvdD)
- T03823: Schalk (SGP)
- T03841: Van Aelst-Den Uijl (SP) en Kluit (GL-PvdA)
- T03842: Van Aelst-Den Uijl (SP)
- T03843: Visseren-Hamakers (PvdD)
- T03844: Kluit (GL-PvdA)

- **Bijlagen**

- Ambtelijk memo
- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); verslag van een schriftelijk overleg met de minister en staatssecretaris van LNVN over niet en gedeeltelijk uitgevoerde moties en over (deels) openstaande toezeggingen (EK, D)

-
- Motie-Pijlman (D66) c.s. over het ontzien van kringlooplandbouwbedrijven bij toekomstige beleidsvoorstellen (35.347, K)
  - Motie-Van Rooijen (50PLUS) over passende seniorenhuisvesting (35.600, P)
  - Motie-Visseren-Hamakers (PvdD) c.s. over het handhaven van het verbod op routinematig couperen (35.746, G)

-
- Toezegging Doorverwijzing minister LNV wet dieren in verhouding tot landelijke beëindigingsregelingen (36.418) (T03811)
  - Toezegging Verzoek minister van Landbouw analyseren verschil kleine en grote tuinders (36.418) (T03823)
  - Toezegging Stoppen met het gebruik van glyfosaat (36.410 XIV) (T03841)
  - Toezegging Overzicht stikstofbanken (36.410 XIV) (T03842)
  - Toezegging Nadere invulling art. 1.6 Besluit houders van dieren (36.410 XIV) (T03843)
  - Toezegging Visitatiecommissie review over NVWA als toezichthouder (36.410 XIV) (T03844)

-
- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV)

4. Landelijk gebied en stikstof en motie-Van Rooijen (35600, P)

Verslag schriftelijk overleg (35334/35600, BS)

Inbreng nader schriftelijk overleg

- **Ambtelijke toelichting**

Beslispunt

- Welke fracties leveren vandaag inbreng voor nader schriftelijk overleg?
- Wenst de commissie de uitvoeringstatus van de motie-Van Rooijen (35600, P), die thans de status 'niet uitgevoerd' heeft, naar aanleiding van het verslag schriftelijk overleg (35334/35600, BS) te wijzigen in (deels) uitgevoerd?

Toelichting

- Tijdens het debat over het wetsvoorstel Stikstofreductie en natuurverbetering (35600) op 2 maart 2021 is de motie-Van Rooijen (35600, P) ingediend, die op 9 maart 2021 is aangenomen. In deze motie wordt de regering verzocht om bij het hernieuwd inzetten van de grond van opgekochte boerenbedrijven samen met gemeenten en provincies het belang en kansen van regionale initiatieven ten behoeve van passende seniorenhuisvesting op deze locaties te bezien en

initiatiefnemers nadrukkelijk te betrekken.

- De minister van LVVN heeft bij brief van 29 augustus 2024 aan de Tweede Kamer op deze motie gereageerd. De Eerste Kamer heeft in verband met de reactie op die motie een afschrift van de brief aan de Tweede Kamer ontvangen (35334/35600, BR). De minister geeft in deze brief aan de motie-Van Rooijen als afgedaan te beschouwen. **Zie ook memo onder agendapunt 3; halfjaarlijks motierappel: Met betrekking tot onderhavige motie luidt het standpunt van het ministerie kort gezegd dat het Rijk niet gaat over de (hernieuwde) inzet van de grond van de voormalige veehouder. Dit is aan de gemeenten en/of provincies. Wel beziet het ministerie van LVVN in dit verband op welke wijze ondersteuning kan worden geboden, bijvoorbeeld in de vorm van zaakbegeleiders die ondernemers kan helpen om benodigde gesprekken met bijvoorbeeld mede overheden op gang te brengen.**
- Op 10 september 2024 heeft de commissie naar aanleiding van voornoemde brief (35334/35600, BR) besloten op 24 september 2024 gelegenheid te geven voor het leveren van inbreng voor schriftelijk overleg en de beslissing over een eventuele wijziging van de uitvoeringstatus van de motie-Van Rooijen (35600, P), die thans de status 'niet uitgevoerd' heeft, aan te houden. Bij brief van 2 oktober 2024 hebben de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, D66, de SP, de PvdD en 50PLUS vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.
- Bij brief van 18 november 2024 (35334/35600, BS) heeft de minister van LVVN op voornoemde brief van 2 oktober 2024 gereageerd. De commissie heeft op 26 november 2024 besloten 10 december 2024 inbreng te leveren voor nader schriftelijk overleg. Nu er vorige week geen commissievergadering is geweest, staat de inbreng voor vandaag (17 december) geagendeerd.

- **Bijlagen**

- Problematiek rondom stikstof en PFAS (35.334), Stikstofreductie en natuurverbetering (35.600); verslag van een schriftelijk overleg met de minister van LVVN over moties en toezeggingen in het domein landelijk gebied en stikstof (EK 35.334 / 35.600, BS)
- Problematiek rondom stikstof en PFAS (35.334), Stikstofreductie en natuurverbetering (35.600); brief van de minister van LVVN met stand van zaken van een aantal moties en toezeggingen in het domein landelijk gebied & stikstof (EK 35.334 / 35.600, BR)
- Tweede Kamerbrief stand van zaken van een aantal moties en toezeggingen in het domein landelijk gebied & stikstof (7 p.)
- Voortgangsrapportage Implementatie bronmaatregelen (24 p.)
- Stikstofreductie en natuurverbetering (35.600); motie van het lid Van Rooijen over passende seniorenhuisvesting (EK, P)
- Motie-Van Rooijen (50PLUS) over passende seniorenhuisvesting (35.600, P)
- Problematiek rondom stikstof en PFAS (35.334)
- Stikstofreductie en natuurverbetering (35.600)

5. **Klimaatnota 2024: bijdrage landbouwsector aan klimaatdoelen**

Brief van de minister van KGG van 24 oktober 2024 over de Klimaatnota 2024 (32813, BE)

Bespreking

- **Ambtelijke toelichting**

Beslispunt

- Hoe wenst de commissie te besluiten naar aanleiding van de Klimaatnota 2024 (32813, BE)?

Toelichting

- In de bij brief van 24 oktober 2024 ([32813, BE](#)) door de minister voor Klimaat en Groene Groei aan de Kamer aangeboden Klimaatnota 2024 is naar aanleiding van

toezegging [T03786](#) (*Rapporteren bijdragen landbouwsector aan klimaatdoelen in Klimaatnota*) ingegaan op de bijdragen van de landbouwsector aan de klimaatdoelen. In dit verband kan worden verwezen naar paragraaf 2.5 van de Klimaatnota 2024 (Landbouw en landgebruik, blz. 44 e.v.).

- De commissie EZ/KGG heeft de brief van 24 oktober 2024 (32813, BE) op 5 november jl. voor kennisgeving aangenomen, toezegging T03786 als deels voldaan aangemerkt en besloten in te gaan op het aanbod van de Raad van State voor een technische briefing over diens beschouwing over het concept van de Klimaatnota 2024. De briefing zal plaatsvinden op 21 januari 2025 van 17:00 - 18:00 uur. De brief van 24 oktober, de Klimaatnota 2024 en de Korte aantekeningen EZ/KGG van 5 november 2024 zijn ter informatie toegevoegd.
- Op 26 november 2024 heeft de commissie op verzoek van het lid Kluit(GL-PvdA) besloten de Klimaatnota 2024 (32813, BE) te agenderen op 10 december 2024. In de nota is ingegaan op de bijdragen van de landbouwsector aan de klimaatdoelen. Nu er vorige week geen commissievergadering is geweest, staat dit punt vandaag (17 december) geagendeerd.

● **Bijlagen**

- Kabinetsaanpak Klimaatbeleid (32.813); brief van de minister van KGG over Klimaatnota en Energienota 2024 (EK, BE)
- Klimaatnota 2024 (Ministerie van KGG, oktober 2024, 140 p.)
- dinsdag 5 november 2024, commissie Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei (EZ/KGG)
- Kabinetsaanpak Klimaatbeleid (32.813)

6. Mededelingen en informatie

● **Ambtelijke toelichting**

A - Reactie op TK-motie Bromet-Grinwis over vergunningplicht intern salderen

Bij de behandeling van de begroting LVVN/Diergezondheidsfonds voor het jaar 2025 ([36600 XIV](#)) heeft de Tweede Kamer op 17 oktober 2024 de motie van de leden Bromet en Grinwis aangenomen ([TK 36600 XIV, 29](#)). In de motie wordt verzocht om een onderdeel uit het concept-wetsvoorstel 'Wijziging van de Omgevingswet (omgevingswaarde stikstofdepositie 2030 en vergunningplicht voor stikstofgerelateerde wijzigingen)' naar de Tweede Kamer te sturen vóór het commissiedebat Stikstof, NPLG en natuur van 4 december, namelijk het onderdeel over het vergunningplichtig maken van intern salderen. Dit onderwerp, het weer vergunningplichtig maken van intern salderen bij natuurtoestemmingen, maakte deel uit van een groter wetsvoorstel, maar is in 2023 tot stilstand gekomen in het wetgevingsproces door de val van het kabinet Rutte-IV. [Internetconsultatie](#) van het concept-wetsvoorstel vond begin 2023 plaats.

Met de brief van 2 december 2024 ([36600 XIV, C](#)) heeft de minister van LVVN zowel de Tweede als de Eerste Kamer geïnformeerd over de uitvoering van deze motie. Tevens geeft zij in deze brief een reactie op de motie van het Tweede Kamerlid Ouwehand van 1 februari 2024 ([TK 36410 XIV, 66](#)), waarin werd verzocht om een vergunningplicht intern salderen in te voeren, onder meer om schaalvergroting van veehouderijen en oneerlijke concurrentie voor kleinschalige bedrijven tegen te gaan. De brief is ter informatie toegevoegd.

NB - De Tweede Kamer heeft diverse van de onder A t/m I opgenomen brieven betrokken bij het [commissiedebat Stikstof, NPLG en natuur op woensdag 4 december 2024](#). Het conceptverslag van dit debat is beschikbaar ([TK 33576 / 35334](#)).

B - Intrekking wetsvoorstel Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur

In aansluiting op de brief van de minister-president van 16 september jl. ([36471, A](#)) heeft de minister van LVVN de Kamer per brief van 29 november 2024 geïnformeerd over de intrekking van het bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur. De intrekkingbrief treft u hierbij aan ([36277, D](#)).

C - Hoofdpijnen inzet stikstofemissiereductie

In de op 29 november 2024 door de minister van LVVN aan beide Kamers aangeboden Hoofdpijnenbrief inzet stikstofemissiereductie ([35334, BT](#)) wordt een overzicht gegeven van het staande beleid en de aanvullende inzet van het kabinet op stikstofemissiereductie. Deze stikstofbrief van de minister van LVVN en de op 29 november aan de Tweede Kamer aangeboden brief Beleidsagenda Natuur van de staatssecretaris van LVVN ([TK 33576, 401](#); zie hierna onder E) zijn complementair en verwijzen naar elkaar.

In de brief van de minister wordt eerst het staande beleid ten aanzien van stikstofemissiereductie beschreven en vervolgens wordt ingegaan op de aanvullende inzet, en dan met name op de volgende onderdelen:

- een brede beëindigingsregeling;
- de andere maatregelen van het mestpakket;
- innovatie;
- bedrijfsspecifieke emissiedoelen;
- de uitvoeringsgerichte en gebiedsgerichte aanpak ter vervanging van het NPLG.

In de brief is een toedeling met bandbreedtes van de beschikbare middelen opgenomen.

D- Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur (RLN)

In deze op 29 november 2024 aan beide Kamers verzonden brief ([36600 XIV, B](#)) schets de minister van LVVN o.a. de contouren van de nieuwe aanpak voor de ontwikkeling van het landelijk gebied; de aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur (RLN).

E - Natuur(beheer)

De brieven onder B en C zijn op 29 november 2024 zowel aan de Tweede als aan de Eerste Kamer gestuurd. Op 29 november jl. heeft de Tweede Kamer ook nog de volgende brieven over natuur(beheer) ontvangen:

- Contourenbrief agrarisch natuurbeheer, brief van de minister van LVVN ([TK 33576, 402](#)).
- Beleidsagenda Natuur, brief van de staatssecretaris van LVVN ([TK 33576, 401](#)). Deze brief en de brief van de minister over stikstofemissiereductie ([35334, BT](#)): zie boven, onder C) zijn complementair.
- Verzamelbrief Natuur, brief van de staatssecretaris van LVVN ([TK 33576, 403](#))

F - PAS-melders

In haar brief van 28 november 2024 ([TK 35334, 322](#)) aan de Tweede Kamer heeft de minister van LVVN de aanpak PAS-melders problematiek uiteengezet. Onderdeel daarvan is o.a. de verlenging van de looptijd van het legalisatieprogramma. In de Omgevingswet ([artikel 22.21, vierde lid, van de Omgevingswet](#)) is vastgelegd dat de maatregelen die zijn opgenomen in het Legalisatieprogramma PAS-meldingen, moeten worden uitgevoerd binnen drie jaar na de vaststelling van het programma, dat wil zeggen uiterlijk eind februari 2025. In verband daarmee is de minister voornemens op korte termijn een wetsvoorstel in procedure te brengen om de wettelijke termijn te verlengen; volgens de brief gaat het om een verlenging met drie jaar.

G - Nitraatrapportage 2024 - Landbouwpraktijk en waterkwaliteit (RIVM)

De minister van I&W heeft op 28 november 2024, mede namens de minister van LVVN, het RIVM-rapport '*Landbouwpraktijk en waterkwaliteit in Nederland; toestand (2020-2023) en trend (1992-2023)*' aan de Tweede Kamer aangeboden ([TK 33037, 565](#)). Op 6 november jl. heeft de minister van LVVN, mede namens de minister van I&W, het rapport '*Effecten van maatregelen op nitraat in het agrarisch deel van grondwaterbeschermingsgebieden*' aan de Tweede Kamer aangeboden ([TK 33037, 563](#)).

H- Mestbeleid

Op 27 november 2024 is de Tweede Kamer door de minister van LVVN geïnformeerd over de Europese dimensie van het mestbeleid ([TK 33037, 564](#)). Deze brief hangt samen met de eerder aan

de Tweede Kamer gezonden brieven van 13 september 2024 en 6 november 2024 over de Aanpak van de mestmarkt ([TK 33037, 559](#) en [TK 33037, 562](#)).

I - Monitor stikstofdepositie, aanpak piekbelasting en doelsturing

Op 1 oktober 2024 heeft de Tweede Kamer van van de minister van LVVN de Monitor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden ontvangen ([TK 35334 / 33576, 317](#)). Op 14 oktober 2024 stuurde zij de Tweede Kamer een brief over de voortgang van de aanpak piekbelasting ([TK 30252/35334, 174](#)) en op 21 oktober heeft zij de Tweede Kamer per brief ([TK 30252, 176](#)) geïnformeerd over bedrijfsgerichte doelsturing.

J - Geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 9 en 10 december 2024

Op 25 november 2024 ontving de Kamer de geannoteerde agenda van de aankomende Landbouw- en Visserijraad van 9 en 10 december 2024 te Brussel. In de geannoteerde agenda geeft de regering aan dat het Hongaarse voorzitterschap een update zal geven over de stand van zaken omtrent het lopende wetsvoorstel betreffende nieuwe genomische technieken. Alle correspondentie die uw commissie heeft gevoerd omtrent dit onderwerp treft u in E-dossier [E230014](#).

K - Kwartaalrapportage lopende EU-wetgevingshandelingen Q2 en Q3 2024

Beide Kamers worden per kwartaal geïnformeerd over de lopende EU wetgevingsdossiers waarvoor het ministerie van LVVN verantwoordelijk is. In de bijgevoegde brief van 2 december 2024 ([21109, BB](#)) worden bij uitzondering het tweede en derde kwartaal in één overzicht gerapporteerd.

L - Speciaal verslag Europese Rekenkamer over voedsel etikettering in de EU

Op 25 november 2024 publiceerde de Europese Rekenkamer (ERK) een speciaal verslag over voedsel etikettering in de Europese Unie. Hierin onderschreef de ERK het belang van duidelijke voedsel etikettering om consumenten geïnformeerde besluiten te kunnen laten nemen. De ERK gaf tevens een aantal aanbevelingen over hoe de Europese Commissie het rechtskader omtrent voedsel etikettering kan versterken, met name omtrent de controle- en rapportagemechanismen. Het volledige verslag treft u in de bijlagen.

M - Wijziging van de beschermingsstatus van de wolf

Op 3 december 2024 stemde de commissie van de Conventie van Bern van de Raad van Europa in met het voorstel van de Europese Unie om de beschermingsstatus van de wolf te verlagen van "streng beschermde diersoort" naar "beschermde diersoort". Het besluit is op 6 december 2024 gepubliceerd. In een brief aan de Tweede Kamer informeerde de staatssecretaris van LVVN dat deze wijziging nog geen directe invloed heeft voor de status van de wolf in Nederland, omdat daarvoor eers de Europese en nationale wetgeving moeten worden aangepast. Het wijzigingsvoorstel van de EU en de brief van de staatssecretaris treft u in de bijlagen.

N - Raadsconclusies over een concurrerende EU-landbouwsector op basis van een op landbouwers gericht gemeenschappelijk landbouwbeleid

Tijdens de Landbouw- en Visserijraad van 9 en 10 december keurde de Raad conclusies goed over een landbouwers gericht gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Medio 2024 voerde de Europese Commissie een strategische dialoog over de toekomst van landbouw in de EU. In het kader van de resultaten van deze strategische dialoog en de aankomende voorstellen over het GLB van de nieuwe Commissie keurde de Raad nu deze conclusies goed. De Raad roept de Europese Commissie op om de conclusies mee te nemen in nieuwe wetgevingsvoorstellen over de agrarische sector.

O - Een duurzame basis voor bestaanszekerheid van boeren en tuinders (signalenrapport NKP)

Op 9 december 2024 heeft het Nationaal Klimaat Platform (NKP) het 4^e signalenrapport 'Een duurzame basis voor bestaanszekerheid van boeren en tuinders' gepubliceerd. Om een duurzaam landbouw en voedselsysteem te bereiken is een gezamenlijk aanpak van partijen binnen en buiten de agrarische sector nodig, aldus het NKP. Het signalenrapport (en het onderzoeksrapport 'Bestaanszekerheid van boeren – verdienvermogen nu en in de toekomst') treft u aan als bijlage.

P - Boeren in een veranderend klimaat (briefadvies WKR)

Op 11 december 2024 heeft de Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR) het derde advies ' *Boeren in een veranderend klimaat* ' gepubliceerd. In dit advies gaat de WKR in op de vraag: Hoe kan de overheid het perspectief voor boeren verbeteren om zo tot een klimaatneutrale en klimaatbestendige landbouw te komen? Het advies is als bijlage opgenomen.

Q - Instelling van de Europese Raad voor Landbouw en Voedsel

Op 5 december 2024 heeft de Europese Commissie, in het kader van de strategische dialoog over de toekomst van landbouw in de EU, officieel de [Europese Raad voor Landbouw en Voedsel](#) (EBAF) opgericht. Deze Raad is ingesteld om als forum te dienen voor stakeholders in de landbouw en de publieke sector. De Raad zal tevens een grote bijdrage leveren aan de tekst van de 'visie voor landbouw en voedsel', die binnen 100 dagen na instelling van de Raad gepubliceerd moet zijn.

● **Bijlagen**

- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); brief van de minister van LVVN over uitvoering van de Tweede Kamer-moties Bromet en Grinwis (TK 36.600 XIV, 29) en Ouwehand (TK 36.410 XIV, 66) betreffende intern salderen (EK, C)

- Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur (36.277); brief van de minister van LVVN over de intrekking van het wetsvoorstel Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur (EK, D)

- Problematiek rondom stikstof en PFAS (35.334); brief van de minister van LVVN over hoofdlijnen inzet op stikstofemissiereductie (EK, BT)

- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); brief van de minister van LVVN over de 'aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur' (EK, B)

- Geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 9 en 10 december 2024
- E230014 - Voorstel voor een verordening over nieuwe genomische technieken

---

- Uitvoering EU-Richtlijnen (21.109); brief van de minister van LVVN en de staatssecretaris van LVVN over LVVN-kwartaalrapportage EU-wetgevingsonderhandelingen tweede en derde kwartaal 2024 (EK, BB)

- Speciaal verslag van de Europese Rekenkamer over voedsel etikettering in de EU

- Besluitenlijst en aangenomen teksten van de 44e vaste commissie van het Verdrag van Bern

- Proposal to amend Appendices II and III of the Bern Convention of the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats by moving the wolf (*Canis lupus*) from Appendix II to Appendix III

- Brief van de staatssecretaris van LVVN aan de Tweede Kamer over de uitkomst van de stemming over de verlaging van de beschermde status wolf onder het Verdrag van Bern

---

- Raadsconclusies over een concurrerende EU-landbouwsector op basis van een op landbouwers gericht gemeenschappelijk landbouwbeleid

-
- 4e Signalenrapport Landbouw en voeding incl. brief, NKP - december 2024
  - Bestaanszekerheid van boeren - verdienvermogen nu en in de toekomst, NKP - december 2024
-

- Boeren in een veranderend klimaat, WKR-advies 003, 11 december 2024
-

- Overzicht van nieuwe Europese wetsvoorstellen en mededelingen (22 november - 29 november 2024)
- Overzicht van nieuwe Europese wetsvoorstellen en mededelingen (29 november - 6 december 2024)
- Overzicht van nieuwe Europese wetsvoorstellen en mededelingen (6 – 13 december 2024)
- Overzicht aanhangige gedelegeerde regelgeving

7. Rondvraag

8. Ter herinnering: openstaande correspondentie commissie LNV

- **Ambtelijke toelichting**

- Hieronder is een overzicht van de openstaande correspondentie weergegeven (dit betreft **brieven**).
- Een overzicht van **wetsvoorstellen** die bij de commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in (schriftelijke) behandeling zijn, is via deze [LINK](#) te raadplegen.
- Een overzicht van LNV-wetsvoorstellen in behandeling bij de **Tweede Kamer** is te raadplegen via deze [LINK](#).

Tabel uitklappen inklappen

Overzicht openstaande correspondentie

<u>Verzonden</u>	<u>Onderwerp + link</u> <i>(N)SO: (nader) schriftelijk overleg</i>	<u>Reactietermijn</u>	<u>Toelichting</u>
2024-10-02	NSO - Vervolg MO 18 april 2023; Link brief: 35334/33576	2024-10-30	<i>Uitstelbrief 28 oktober 2024</i>
2024-12-13			

De griffier van de commissie,
Warmolt de Boer

- **Ter kennisneming**

- Verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 18 november 2024